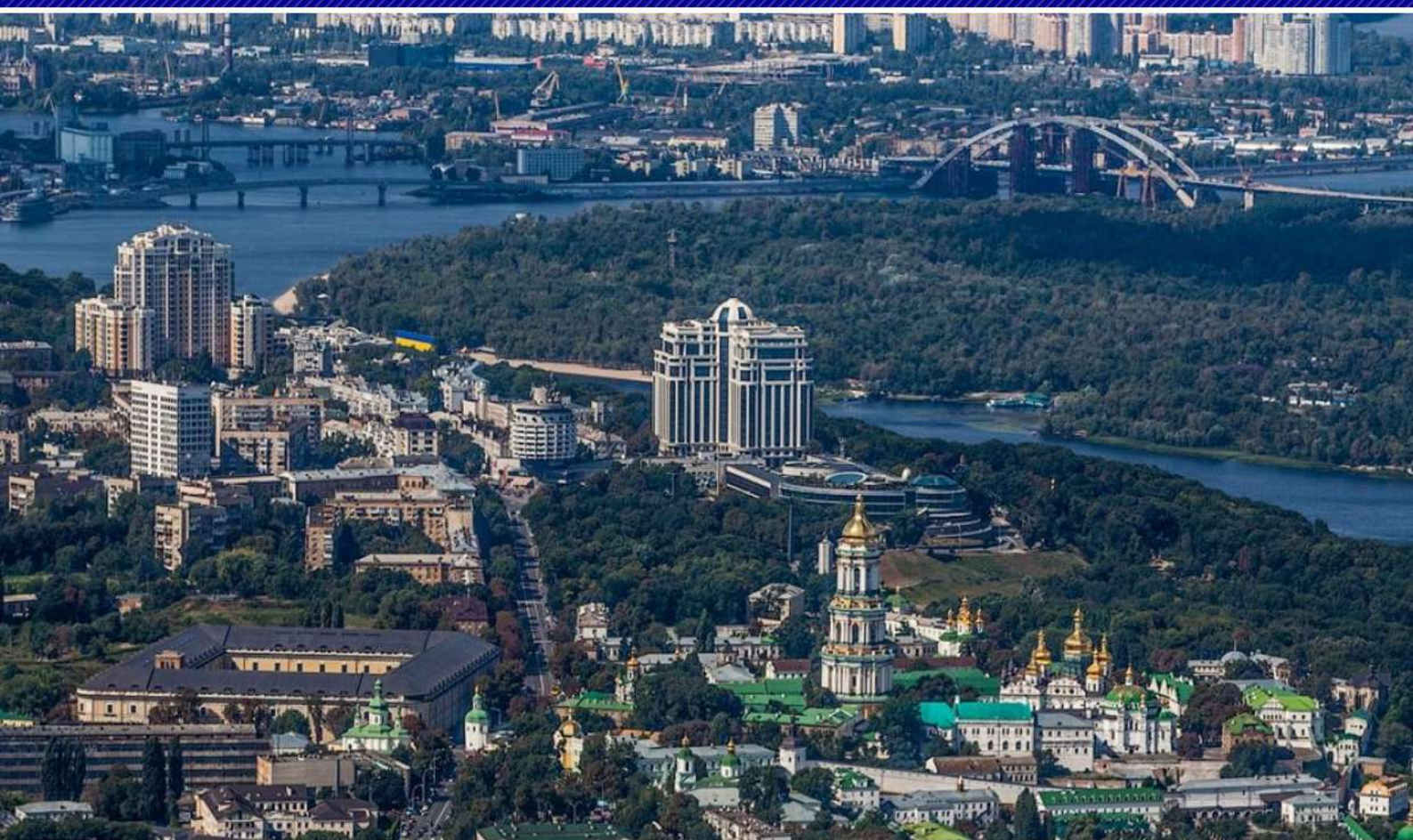

НАУКОВА РОБОТА ВЧЕНИХ-ГУМАНІТАРІЇВ

(міжнародна наукова конференція)

** Scientific work of humanitarian scientists | International scientific conference*

**Місце проведення: Київ, Україна
18 грудня 2022 року**

**Venue: Kyiv, Ukraine
December 18, 2022**

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

Наукова робота вчених-гуманітаріїв (міжнародна наукова конференція)

* Scientific work of humanitarian scientists | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

18 грудня 2022 року | December 18, 2022

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Наукова робота вчених-гуманітаріїв (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 18 грудня 2022. с. 4 - 13.

ISBN 978-967-8120-96-0

© 2022 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2022 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

- 1. Варич Валерія Юрїївна, Плахотний Артем Павлович**
ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ ТА ПРОТИДІЯ
ЇМ У СУЧАСНОМУ БЕЗПЕКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ 4-7
- 2. Гарбузова Євгенія Олександрівна, Корогод Світлана Володимирівна**
ПРИЧИНИ І УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 8-10
- 3. Козирь Вероніка Іванівна, Плахотний Артем Павлович**
ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ
ТА СТАН ГОТОВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВООХОРОННОЇ
СИСТЕМИ ДО ЇХ РОЗСЛІДУВАННЯ 11-14
- 4. Чурілова Анна Сергіївна, Зеленський Євген Сергійович**
ПРОТИДІЯ КІБЕРТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 15-19

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

- 5. Чурілова Анна Сергіївна, Журавель Олександр Анатолійович**
ФІЗИЧНА ВИТРИВАЛІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛЩІЇ: МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ 20-23

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

- 6. Абляєв Емін Алімович, Яструбецька Леся Сергіївна**
СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ФІНАНСОВИХ КОНФЛІКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ 24-31
- 7. Богданова Софія Анатоліївна, Станіна Ольга Дмитрівна**
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ
ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ 32-35

ЛІТЕРАТУРА ТА ЛІНГВІСТИКА (LITERATURE & LINGUISTICS)

- 8. Вовкогон Яна Григорівна**
СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ
В ІДІОЛЕКТІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО 36-39
- 9. Трохимчук Микола Валентинович, Тараба Ірина Олександрівна**
ЛІТЕРАТУРНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-КРИТИЧНОЇ ДРАМИ Б. БРЕХТА
«ТРИГРОШОВА ОПЕРА» КРІЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ 40-45

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 343.3

Варич Валерія Юріївна

курсантка 3-го курсу

Навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Плахотний Артем Павлович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ ТА ПРОТИДІЯ ЇМ У СУЧАСНОМУ БЕЗПЕКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

***Анотація:** в роботі розглянуто види загроз національній безпеці України а також засоби для протидії їм в сучасному безпечовому середовищі. Розглянуто систему національної безпеки України.*

***Ключові слова:** національна безпека, воєнний стан, загрози національній безпеці.*

Загальна теорія національної безпеки надала особливого статусу системі, що гарантує національну безпеку. У сучасних умовах в Україні це абсолютно розумно, і не безпідставно, адже виникнення загроз, пов'язаних з геополітичними змінами чи тиском з боку могутніх зарубіжних країн, потребує негайної відповіді. Забезпечення національних інтересів – це те, чого наша країна має прагнути та відстоювати. Визнання того, що кожна держава має свої національні

інтереси, є ключем до успішної розробки політики, законодавчих реформ та встановлення пріоритетів.

Система національної безпеки України (СЗНБ) була створена та розвивалася відповідно до Конституції України та інших нормативних актів та положень, що регулюють суспільні відносини у сфері управління національною безпекою.[1, с. 14]. Основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності визначає Закон України «Про національну безпеку України», який не дає нам конкретного визначення, однак відсилає нас до терміну «національна безпека», від якого ми маємо відштовхуватися. Згідно ст. 1 це — «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [2].

Тобто, система національної безпеки виявляє загрози — явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

На сьогоднішній час в суспільстві існує досить багато загроз для національної безпеки України, які класифікуються за сферами: загальнополітична, сфера державної безпеки, воєнна сфера та сфера безпеки державного кордону, внутрішньополітична, економічна, соціальна та гуманітарна, науково-технологічна, екологічна а також інформаційна. Найважливіше є те, що майже у всіх сферах згадується про державний кордон, це пов'язано з тим що зараз наша держава, а точніше її територіальна цілісність, суверенітет, переживає не найкращі часи. Оскільки на даний момент, наша країна перебуває в умовах воєнного стану, і досить поширеною проблемою, стало те, що зараз зброя та боєприпаси, гранати, вибухові пристрої та інші вогнебезпечні речі можуть виявитись у кожної другої людини. За цим потрібно

краще наглядати, вести облік осіб, які повернулись з зони бойових дій, вести профілактичні заходи та перевіряти їх на наявність заборонених предметів. Оскільки, як показує статистика, психіка чоловіків після війни нестійка, а тримання вдома піротехніки може призвести до фатальних наслідків.

Найбільш небезпечними для національної безпеки нашої країни є інформаційні загрози із зовнішніх джерел, такі як несанкціонований доступ до інформаційних даних та вплив на інформаційні ресурси; недостатність інформування населення за кордоном; поширювання неправдивої інформації про ведення зовнішньої та внутрішньої політики України; вплив характеру зовнішньополітичної, економічної, військової та інформаційної структури інформації на розвиток та реалізацію зовнішніх та внутрішніх характеристик політичної частини нашої країни; придушення свободи українців та юридичних осіб у зарубіжних країнах.

Протидія загрозам інформаційній безпеці нашої держави відбувається в умовах переформатування сфер впливу на світовий простір під час глобалізаційних процесів, про що свідчать політичні, соціально-економічні та культурні відносини.

Отже, можемо зробити висновок, основною умовою ефективної реалізації завдання захисту національних інтересів від реальних та потенційних загроз є прискорення без винятку реформування структури національної безпеки та національної оборони з метою підвищення ефективності роботи всіх суб'єктів національної безпеки. Звичайно, це, як і будь-яка якісна зміна, потребує часу, але результат ухвалення чи неприйняття таких дій безпосередньо вплине на стан країни, бо він може належним чином забезпечити захист її інтересів. Крім того, у системі забезпечення національної безпеки закордонні спецслужби займають окрему позицію, що вказує на необхідність реформування цієї структури та запровадження у країні відповідного законодавства для реагування на сучасні виклики та загрози.

Підсумовуючи, на мою думку, потрібно брати до уваги рівень розвитку технологій і механізмів протидії небезпекам зовнішнього впливу на національну безпеку та вихід на перший план нових способів, що можуть сприяти поширенню та розвитку загроз та зведення до мінімальних ризиків, що виникли в результаті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Функції та завдання системи забезпечення національної безпеки України в сучасних умовах / М. М. Шевченко // Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки. — 2014. — № 3–4. — С. 14–24. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2014_3-4_4 (дата звернення: 17.08.2022)
2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469–VIII [Електронний ресурс] Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 17.08.2022).

Varych Valeria Yuriivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Plakhotny Artyom Pavlovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

THREATS TO NATIONAL SECURITY OF UKRAINE & COUNTERMEASURES THEM IN MODERN SAFE ENVIRONMENT

***Abstract:** the work examines the types of threats to the national security of Ukraine, as well as the means to counter them in the modern security environment. The national security system of Ukraine was considered.*

***Keywords:** national security, martial law, threats to national security.*

УДК 343.2/.7

Гарбузова Євгенія Олександрівна

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту права та
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПРИЧИНИ І УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

***Анотація:** в роботі наведені причини та умови виникнення кримінальних правопорушень під час воєнного стану в Україні. Проаналізована статистика кримінальних правопорушень за їх кількістю та небезпекою.*

***Ключові слова:** воєнний стан, причини та умови, крадіжка, грабіж, рівень злочинності.*

З початком вторгнення окупантами на територію України характерним стало зростання злочинності. Найбільшу кількість кримінальних правопорушень було виявлено в показниках кількості умисних вбивств, викрадення автомобілів, крадіжок, грабежу та незаконного використання зброї [1].

Щодо крадіжок та грабежів, то основною причиною вчинення цього виду кримінального правопорушення визначено можливість ухилення від відповідальності, оскільки в умовах війни працівникам поліції та іншим органам

немає часу на здійснення таких перевірок та притягнення до відповідальності, оскільки є важливіші питання. Правопорушники, використовуючи умову відсутності в приміщенні власника, проникають в приміщення та викрадають усі речі, котрі можуть. В даному випадку, з боку законодавця було посилено суворість покарання та підвищено термін позбавлення волі, але навіть цей факт не зменшує попит на вчинення даного виду кримінального правопорушення [2].

В умовах війни і підвищився рівень незаконного обігу вогнепальної зброї, оскільки велика кількість людей почала думати про те, як би захистити себе, свій дім та своїх близьких. При цьому найкращим інструментом визначається саме вогнепальна зброя.

Оскільки, зараз кожного дня волонтери збирають кошти на зброю, купують її, перепродають, тощо. Контролювати в повному обсязі вогнепальну зброю на даний момент неможливо. Але з боку законодавця приймаються нормативно-правові акти та створюються автоматизовані системи для подальшого повного, детального та всебічного контролю за вогнепальною зброєю.

Останнім найбільш частим кримінальним правопорушенням є викрадення авто [3], особливо на окупованих територіях, або в містах де ведуться активні бойові дії. У більшості випадків такі дії виконувалися із метою евакуації. Особи бачили, що власника автомобіля немає, використовували його транспортний засіб для подальшого виїзду за межі міста, а потім шукали власника автомобіля. В цей же час були ситуації, при яких особи правопорушники бачили автомобіль, та знали, що його власник знаходиться в іншому місті – викрадали його для використання в власних цілях.

Отже, підсумовуючи проведені дослідження можна дійти висновку, що рівень злочинності в Україні через запроваджений військовий стан значно зростає рівень злочинності. Головною причиною при цьому визначається помилкова думка особи правопорушника, що буде можливість уникнути подальшого притягнення до відповідальності, через той факт, що у державних

органів, правоохоронних органів, працівників СБУ тощо є справи важливіші і котрі потребують швидкого рішення. Але не зважаючи на це, уповноважені особи здійснюють усі необхідні дії, аби кожна особа, що вчинила кримінальне правопорушення в умовах воєнного стану (що визначається, як обтяжуюча обставина) був притягнутий до відповідальності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Євгеній Єнін: В умовах воєнного стану правоохоронці розкрили понад 4 тис. злочинів. <https://www.kmu.gov.ua/news/yevgenij-yenin-v-umovah-voynnogo-stanu-pravoohoronci-rozkriliponad-4-tis-zlochiv>
2. Покарання злочинів в умовах воєнного стану: роз'яснення ВС. URL: <https://news.dtki.ua/law/jurisprudence/75227-pokarannyzlochiv-v-umovah-voynnogo-stanu-rozysnennya-vs>
3. Замах на вбивство, розбій та викрадення автомобіля в умовах воєнного стану – у Бердичеві повідомлено про підозру 19-річному парубку. URL: https://zhit.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=313485

Harbuzova Yevheniia Olexandrivna

Dnipropetrovsk State University Of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korohod Svitlana Volodimirovna

Dnipropetrovsk State University Of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

CAUSES & CONDITIONS OF CRIMINALITY UNDER THE CONDITIONS OF MILITARY STATE

Abstract: the work presents the reasons and conditions for the occurrence of criminal offenses during the martial law in Ukraine. Analyzed statistics of criminal offenses according to their number and danger.

Keywords: martial law, causes and conditions, theft, robbery, crime rate.

УДК 341.3

Козирь Вероніка Іванівна

курсант 3-го курсу

Навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Плахотний Артем Павлович

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ:

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА СТАН ГОТОВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ ДО ЇХ РОЗСЛІДУВАННЯ**

Анотація: в роботі описані воєнні злочини російської федерації, на території України. Встановлено факт того, що рф порушує усі закони та звичаї війн. Встановлена складність розслідування воєнних злочинів та готовність правоохоронної системи до розслідування таких злочинів.

Ключові слова: воєнні злочини, закони та звичаї війни, повномасштабне вторгнення, правоохоронна система, Національна поліція.

З 24 лютого 2022 року в Україні оголошено воєнний стан у зв'язку із повномасштабним вторгненням військ Російської Федерації на територію нашої держави. Введення такого режиму означає не лише запровадження окремих обмежень прав і свобод людини та змін у функціонуванні органів публічної

влади, а й те, що наразі на території нашої держави триває війна. Це означає, що на дії воюючих сторін поширюються норми та принципи міжнародного права щодо законів та правил ведення війни, а також норми гуманітарного міжнародного права.

При цьому, варто відзначити, що з самого першого дня війни Російська Федерація свідомо порушує зазначені норми та принципи міжнародного права щодо законів та звичаїв ведення війни, а також норми міжнародного гуманітарного права щодо гарантій безпеки для мирного населення під час ведення війни.

Серйозні великомасштабні порушення законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародним правом і повинні застосовуватися за умови наявності збройного конфлікту є воєнними злочинами і тягнуть індивідуальну кримінальну відповідальність згідно з міжнародним кримінальним правом [1, с. 224-225].

За даними Офісу Генерального прокурора, з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації станом на 18 серпня 2022 року в Україні вчинено 28991 злочинів агресії та воєнних злочинів [2].

Отож, така значна кількість вчинених воєнних злочинів породжує необхідність дослідження проблем та перспектив розслідування таких злочинів національними правоохоронними органами.

На нашу думку, серед основних проблем, які можуть виникати при розслідуванні воєнних злочинів можна виокремити такі.

По-перше, в Україні ще до війни констатовано факт перезавантаженості слідчих органів. Це безумовно, впливає на якість роботи слідчих, і в цілому на результати розслідування. За умов надмірної завантаженості слідчі часто не помічають окремі деталі, які можуть ставати ключовими у розслідуванні. Також поширеною є практика порушень процесуальних строків, які визначені для вчинення окремих процесуальних дій, та недотримання яких, у подальшому тягне незаконність вчиненої процесуальної дії. Саме тому, в умовах війни, коли за доволі короткий проміжок часу додалося декілька тисяч воєнних злочинів,

кожен з яких потребує ретельного розслідування, ця проблема, на нашу думку, ще більше загостриться.

По-друге, особливістю воєнних злочинів є способи їх вчинення, за яких дуже складно зібрати наявні докази та відтворити цілісну картину подій. Ефективне розслідування такого роду злочинів залежить від якості та кількості проведених експертиз, слідчих дій тощо. Безумовно, усе це потребує додаткового часу та фінансових витрат з боку держави.

І наостанок, складність розслідування воєнних злочинів Російської Федерації проти України породжується також тим, що здійснення необхідних слідчих дій є можливим лише через певний проміжок часу через непереборні обставини (необхідність ліквідації наслідків після пожеж/вибухів, звільнення окупованих територій чи розмінування територій, які є місцями вчинення злочинів, припинення бойових дій тощо).

Таким чином, як бачимо, розслідування воєнних злочинів Російської Федерації проти України породжує чимало труднощів. На сьогодні, з урахуванням стану національної правоохоронної системи до початку війни, констатувати повну її готовність до ефективного розслідування воєнних злочинів не вдається можливим.

Зважаючи на це, по-перше, доцільним є проведення подальших досліджень щодо реформування правоохоронних органів в умовах війни та їх адаптацію до розслідування воєнних злочинів. По-друге, оптимальним варіантом є реалізація механізмів міжнародного співробітництва, зокрема, залучення іноземних експертів та слідчих, отримання фінансової допомоги на проведення окремих слідчих дій і т.д. Такий підхід, ми переконані, дозволить знизити навантаження на національні правоохоронні органи та збільшити ефективність проведених ними розслідувань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Садова Т.С. До питання про співвідношення воєнних та військових злочинів у міжнародному та національному праві. *Правова держава*. № 42. 2021. С. 220-228. URL: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.42.232433> (дата звернення: 22.08.2022)
2. УКРІНФОРМ. В Україні зареєстрували вже майже 42,5 тисячі злочинів Росії. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3553540-v-ukraini-zareestruvali-vze-majze-425-tisaci-zlociniv-rosii.html> (дата звернення: 22.08.2022)

Kozyr' Veronika Ivanivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Plakhotny Artyom Pavlovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

WAR CRIMES OF RUSSIAN FEDERATION: PROBLEM ISSUES & STATE OF READINESS OF NATIONAL LAW ENFORCEMENT SYSTEM FOR THEIR INVESTIGATION

***Abstract:** the work describes the war crimes of the Russian Federation on the territory of Ukraine. It has been established that the Russian Federation violates all the laws and customs of war. The complexity of the investigation of war crimes and the readiness of the law enforcement system to investigate such crimes have been established.*

***Keywords:** war crimes, laws and customs of war, full-scale invasion, law enforcement system, National Police.*

УДК 34

Чурілова Анна Сергіївна

курсантка

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Зеленський Євген Сергійович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ПРОТИДІЯ КІБЕРТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація: у даній науковій роботі зазначено поняття кібертероризму, його значення, причини та протидія в умовах воєнного стану.

Ключові слова: кібертероризм, воєнний стан, маніпулятивний вплив, тероризм.

Кібертероризм - це нова форма розвитку тероризму, яка є дуже прихованою, руйнівною, легко реалізованою і важко запобігти. Питання як саме ефективно протистояти і придушувати кібертероризм є спільною світовою проблемою, з якою стикається кожна країна. В Україні згідно з ст. 8 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року основними суб'єктами національної системи кібербезпеки є Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України, розвідувальні органи, Національний банк України. На Національну поліцію України покладено обов'язки по забезпеченню та захисту прав і свобод людини і громадянина, інтересів

суспільства і держави від кримінально протиправних посягань у кіберпросторі, здійснювати заходи із запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів, підвищення поінформованості громадян про безпеку в кіберпросторі [1].

Із 24 лютого 2022 року в Україні запроваджено воєнний стан. Росія веде активну фазу війни проти України, використовуючи кібератаки як складову своєї гібридної війни проти нашої держави. Також Терористичні організації та групи активно використовують Інтернет для зв'язку та обміну інформацією, ведення пропаганди, вербування нових членів та організації підривної діяльності.

Кібертероризм є однією з форм маніпулятивного впливу на суспільну свідомість, коли для досягнення своїх політико-ідеологічних цілей і установок терористи використовують комп'ютери, спеціальне програмне забезпечення, телекомунікаційні мережі, а також сучасні інформаційні технології, забезпечуючи тим самим несанкціонований доступ до тих чи інших ресурсів інформаційним та програмним ресурсам, технологічним процесам.

Демонстрація терористами можливості доступу до певних ресурсів, об'єктів і систем і загроза використання цієї можливості на шкоду суспільству впливає на психологічний стан і поведінку людей [2].

Тому протидія таким зарозам та забезпечення кібербезпеки надзвичайно є актуальним завданням для України сьогодні. Зброя в кібервійні – це інформація, інструменти – комп'ютери, місце проведення військових дій – Інтернет. Мережа Інтернет стає потужною зброєю, яка суттєво підсилюється технологіями штучного інтелекту. Новітні цифрові технології дозволяють прискорити можливість захисту користувачів мережі «Інтернет» від терористичної пропаганди.

Так у теперішній час одним із основних напрямів розвитку штучного інтелекту, що застосовується в криміналістиці, є здатність розпізнати терористичну пропаганду, використовуючи системи розпізнавання тексту, а

також аналізу інтернет-контенту з метою відокремлення інформації певного змісту (найчастіше екстремістського та терористичного).

Інформаційний пошук у соціальних мережах з використанням технології штучного інтелекту спрямований на вирішення наступних завдань:

- забезпечення безперервності та заданої глибини моніторингу образної та вербальної інформації;

- аналіз та оцінка дій кожної виявленої особи та контактуючих з нею користувачів (загальна кількість постів та коментарів, середня кількість коментарів до одного посту, середня кількість коментарів кожного учасника групи);
- стабільність обговорюваних тем, згадка ключових слів, рівень уваги (зацікавленість користувачів у матеріалах екстремістського та терористичного характеру);

- залучення до активного обговорення даної інформації;

- вплив (наскільки лояльно виявлена група належить до тероризму/екстремізму);

- формування та генерація звітів на підставі отриманих даних та їх аналізу у режимі реального часу.

Крім того, штучний інтелект може розпізнати інформацію, що відноситься до скоєного злочину.

Так, наприклад, для приховування справжніх намірів, з метою протидії виявленню вчинених злочинів у мережі Інтернет злочинці під час спілкування використовують жаргонну термінологію, прийняту у вживанні вузького кола осіб, «посвячених в тему».

Крім того, штучний інтелект звертає увагу на пости, які містять пропозиції з неприйнятною інформацією (страсти заручників; відео з місць бойових дій у регіонах підвищеної терористичної активності; фотографії зі зброєю; інструкції учасникам терористичних осередків, незаконних збройних формувань щодо навчання прийомів та методів виготовлення зброї, вибухових

речовин, саморобних вибухових пристроїв, здійснення терактів, способів протидії правоохоронним органам).

Таким чином, розглянувши найбільші проблеми, які може нести кібертероризм, ми можемо сказати, що його загроза на сьогодні є дуже серйозною проблемою. Кіберзброя представляє собою широкий спектр технічних і програмних інструментів, які найчастіше спрямовані саме на використання вразливих місць у системах передачі даних. Механізм дії кіберзброї може бути абсолютно різним.

Проте, важливою умовою є те, щоб підрозділи правоохоронних органів мали у своєму арсеналі відповідний новітній інструментарій для боротьби з кіберекстремізмом та кібертероризмом.

Адже, на сьогодні надзвичайно важливе значення має діяльність таких підрозділів Національної поліції, насамперед, через першочерговий характер їх дій з виявлення та попередження поширенню неприйнятних матеріалів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5.10.2017 року.
2. Потеряхіна І. С. Роль кібертероризму в сучасних міжнародних відносинах [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://istfak.org.ua/tendentsii-rozvytku-suchasnoi-systemy-mizhnarodnykhvidnosyn-ta-svitovoho-politychnoho-protsesu/183-protsesy-rehionalizatsii/368-rol-kiberteroryzmu-vsuchasnykh-mizhnarodnykh-vidnosynakh>
3. Себякін А.Г. Штучний інтелект у криміналістиці: система підтримки прийняття рішень // Baikal Research Journal. - 2019. (Т. 10). – №4.

Churilova Anna Serhiyivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Zelenskyi Yevgeny Serhiyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**COMBATING CYBERTERRORISM UNDER
CONDITIONS OF STATE OF MARTIAL**

***Abstract:** the concept of cyber-terrorism, its meaning, causes and countermeasures in the conditions of martial law are specified in this scientific work.*

***Keywords:** cyberterrorism, martial law, manipulative influence, terrorism.*

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

УДК 1

Чурілова Анна Сергіївна

курсант 3го курсу Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Журавель Олександр Анатолійович

викладач кафедри спеціально-фізичної підготовки,
кандидат юридичних наук
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ФІЗИЧНА ВИТРИВАЛІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ: МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ

Анотація: у даній науковій роботі розглянуто принципи та методики фізичного розвитку працівників поліції (курсантів).

Ключові слова: фізична підготовка, фізична витривалість, методики розвитку, принципи розвитку.

Служба в поліції - державна служба особливого характеру, що є професійною діяльністю поліцейських при здійсненні повноважень, покладених на поліцію [2].

Одним із пріоритетних напрямів підготовки поліцейських до виконання професійної діяльності є фізична підготовка як окремий напрям підготовки в системі службової підготовки, який спрямований на розвиток та вдосконалення

витривалості, швидкісно-силових якостей, що дозволяють притягнути винного до відповідальності та віддати перевагу співробітникам поліції у протиборстві, у тому числі з подоланням природних та техногенних перешкод.

Виховання фізичних якостей та розвиток фізичної підготовленості постає як комплексний процес, що поєднує взаємопов'язані аспекти вдосконалення фізичної підготовленості ГУВС України, що здійснюється з урахуванням певних правил:

Принципи виховання фізичних якостей розкривають загальні правила управління цим процесом, формулюють свої методичні вимоги, виходячи із закономірностей єдності розвитку фізичних здібностей та виховання фізичних якостей.

Принцип відповідності педагогічних взаємодій віковим особливостям формулює положення, виходячи із закономірностей різночасного розвитку фізичних здібностей, та передбачає обов'язкове поділ їх сенситивних періодів у процесі виховання фізичних якостей.

Принцип розвитку ефекту педагогічних взаємодій формулює свої рішення переважно на основі правильності етапності розвитку фізичних здібностей та вимагає дотримання повторюваності педагогічних взаємодій [1]

Принцип взаємозумовленості впливів відображає необхідність ведення педагогічного процесу за двома взаємопов'язаними напрямками: 1) накопичення потенціалу фізичних якостей;

2) формування вміння ефективно їх реалізовувати

Принцип варіативності рухових завдань встановлює необхідність виконання двох основних методичних вимог: 1) зміст рухових завдань має постійно модифікуватися та забезпечувати прояв різних поєднаних фізичних можливостей, виражених у відповідній якості; 2) Умови вирішення рухових завдань повинні стимулювати досягнення максимальних результатів

У процесі вирішення рухового завдання поліцейському доведеться долати втому, яка у кожному конкретному випадку досить специфічна. Це

свідчить, що з вдосконалення методики розвитку витривалості необхідно вивчення фізіологічного механізму втоми за конкретної діяльності [3].

Одним із основних напрямків розвитку та тренування витривалості є легка атлетика, яка входить до програми обов'язкової підготовки Національної поліції України. Біг на довгі дистанції – основа розвитку та виховання загальної витривалості.

Методи підвищення аеробної (загальної) витривалості:

- суворо регламентована методика виконання вправ зі стандартним навантаженням без припинення навантаження;

- метод суворо регламентованих вправ із інтервальним навантаженням.

Розглянемо особливості цих способів. Суворо регламентована методика вправ зі стандартом без припинення навантаження. Цей метод забезпечує розвиток аеробної витривалості та допомагає створити міцну базу для використання різних методів тренувань.

Строго регламентований метод вправ з інтервальним навантаженням. Тренування за цим методом спрямоване на покращення функціональних можливостей серця, адже фізіологічною основою методу є збільшення ударного об'єму серця у перервах на відпочинок.

Додатковим фактором в обох методах, який стимулює зростання аеробної витривалості, є зміна інтенсивності в процесі виконання вправи від ЧСС 170 ударів на хвилину до кінця напруженого періоду роботи до 140 ударів на хвилину [4].

Загальна витривалість відіграє істотну роль в оптимізації життєдіяльності, виступає як важливий компонент фізичного здоров'я та в свою чергу, служить передумовою розвитку спеціальної витривалості.

Таким чином, дотримання розглянутих вище принципів та методів розвитку і виховання загальної витривалості під час підготовки поліцейських, дозволить підвищити ефективність до виконання покладених на поліцію обов'язків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гужаловский А. А. Основы теории и методики физической культуры: учеб. для техникумов физ. культуры / А. А. Гужаловский. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 352 с.
2. Закон України про Національну поліцію України, розділ VIII, стаття 59.
3. Зациорский В. М. Физические качества спортсмена (Основы теории и методики воспитания). – М.: Изд-во «Физкультура и спорт», 1966. – 184 с.
4. Легка атлетика: техніка бігу та спеціальні бігові вправи : навч.-метод. рек. / [уклад.: Моргунов О. А., Соколов О. А., Соколова В. Ю., Демчук М. А.] ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр.. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. – Х.: ХНУВС, 2013. – 48 с.

Churilova Anna Serhiyvna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Zhuravel Oleksandr Anatoliyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

PHYSICAL ENDURANCE OF EMPLOYEES POLICE: DEVELOPMENT METHODS

***Abstract:** this scientific work examines the principles and methods of physical development of police officers (cadets).*

***Keywords:** physical training, physical endurance, methods of development, principles of development.*

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

УДК 336.02

Абляєв Емін Алімович

магістр,

Львівський національний університет імені Івана Франка

(Львів, Україна)

Науковий керівник:

Яструбецька Леся Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

(Львів, Україна)

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ФІНАНСОВИХ КОНФЛІКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ

***Анотація:** досліджено сутність низки понять категоріального апарату фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, зокрема "конфлікт", "конфлікт інтересів", "корпоративний конфлікт" та "фінансовий конфлікт". Охарактеризовано складові фінансових конфліктів та ключові причини й наслідки їх виникнення в діяльності компаній, а також запропоновано заходи із запобігання їхнього виникнення.*

***Ключові слова:** конфлікт, конфлікт інтересів, фінансовий конфлікт, корпоративний конфлікт, корпоративні відносини, фінансова безпека.*

Вступ. Суб'єкти господарювання у процесі ведення економічної діяльності розвивають взаємовідносини із значною кількістю контрагентів, що потребує збалансування їхніх вигод та інтересів на всіх стадіях співпраці. Неспівпадіння економічної зацікавленості підприємницьких структур та інших суб'єктів господарювання й інститутів держави створює підґрунтя для появи

різноманітних конфліктів, що виникають у фінансовій сфері. Фінансові суперечки можуть спровокувати розірвання налагоджених контактів з постачальниками сировини і матеріалів, постійними споживачами виготовленої продукції, застосування фінансових санкцій зі сторони державних контролюючих органів, створити негативний імідж у суспільстві та суттєво знизити інвестиційний потенціал підприємства. Результатом застосування недієвих методів запобігання конфліктам, значним терміном їх розв'язання, непрофесійної діяльності менеджерів у сфері подолання негативних фінансових наслідків таких суперечок, наявності упущень та недоліків у нормативно-правовому забезпеченні щодо їх вирішення, залученням до вирішення конфліктів корумпованих чиновників є втрата фінансової стабільності підприємницької структури та значне зниження рівня фінансової безпеки компанії.

Проблеми виникнення фінансових конфліктів у діяльності компаній досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема О. Денис, М. Іоргачова, Г. Коцюрубенко, М. Крупка, А. Погореленко, Т. Смовженко, В. Солодкий, Т. Шабатура, Л. Яструбецька та інші. Водночас, на сьогодні ще потребує уточнення як понятійний апарат управління фінансовими конфліктами компаній, так і практичні аспекти їх регулювання конфліктів, з якими стикаються суб'єкти підприємництва в своїй діяльності.

Серед науковців та практиків ще не вироблено єдиного підходу до тлумачення сутності терміну “конфлікт”, зокрема в сучасній науковій літературі зустрічаються такі трактування сутності даного поняття:

- Конфлікт – це протистояння несумісних інтересів (світоглядів, позицій, суперечок тощо), наслідками якого є різноманітні ускладнення; зазвичай розірвання стійких довготермінових зв'язків між контрагентами [1, с.12];

- Конфлікт – це не досягнення взаємоузгодженості у різних моментах, причиною чого є перебіг значних психологічних емоцій та переживань [2, с.20];
- Конфлікт – це процес різкого загострення конкурентного протистояння декількох напрямів суспільної взаємодії. Такі протистояння можуть відбуватися у відкритій або таємній формах з метою отримання певних вигод та досягнення власних інтересів, завдань, міркувань чи цілей [1, с.111].

Необхідно зазначити, що подані тлумачення поняття “конфлікт” хоча і різняться між собою, проте не заперечують інші визначення, а тільки розвивають різні напрями, ступені й ознаки виникнення та протікання суперечок.

Поняття "конфлікт інтересів" в економічній літературі визначають як умови ухвалення управлінського рішення у ситуації, коли управлінець має суперечності між вигодами підприємства і власними амбіціями (вигодами) [3].

Конфлікт інтересів через призму інтересів державних службовців полягає в розбіжностях їх зацікавленості, що виникають в умовах формування у чиновників власних інтересів у фінансовій площині, що й створює конфліктну ситуацію. У такому разі необхідно використати наступне тлумачення: конфлікт інтересів у відносинах "підприємство–державні органи" виникає на основі появи у чиновника власних зацікавлень у фінансовій площині, що провокує появу суперечки. Такий власний інтерес може спонукати державного службовця впливати на процес формування фінансової політики та ухвалення рішень у сфері державних фінансів.

Розглянемо спектр поглядів на тлумачення поняття "корпоративний конфлікт":

- Корпоративний конфлікт – це неспівпадіння інтересів між власниками і керівниками компанії з точки зору недотримання прав інвесторів, наслідком чого може бути подання скарг до контролюючих органів та судів (це може стосуватися як недобросовісних акціонерів так і менеджерів підприємства) [4].

- Корпоративний конфлікт – це значні відмінності у поглядах інвесторів та найманих працівників компанії щодо визначення напрямів та видів діяльності, менеджменту підприємства (зазвичай причинами є різне тлумачення конкретних норм господарського законодавства керівниками та акціонерами) [5, с.36].

Фінансовий конфлікт можна визначити як протистояння учасників господарських відносин, яке з’являється у процесі здійснення ними економічної діяльності у результаті неспівпадіння цілей, вигод та довготермінової мети функціонування.

З метою поглибленого дослідження внутрішньої природи конфлікту у сфері фінансів доцільно виокремити його ключові складові й характерні риси (див. рис. 1).

Рисунок 1. Головні складові та ознаки конфліктів у фінансовій площині [6, с. 40]

Конфлікт у фінансовій площині охоплює такі складові параметри: сторони суперечки, якими є учасники фінансових операцій, що відстоюють свої інтереси (саме останні можуть бути порушені), та учасники, котрі зацікавлені у роздмухуванні конфлікту, оскільки отримують від цього визначені вигоди; об'єкт суперечки – предмет за якого з'являється конфлікт між різними зацікавленими сторонами (зазвичай рухомі і нерухомі активи, фінансові інструменти та інші вигоди); визначники суперечки – зовнішні чинники, що формують і нарощують розмах конфлікту; мотиви суперечки – внутрішні стимулюючі чинники, які спонукають учасників економічних відносин до зародження конфлікту (вони виражаються у вигляді різноманітних потреб, зацікавлень, вигоди, принципів, завдань тощо); образи суперечки – міркування та змальовування конфліктного процесу у свідомості його сторін, тобто бачення стадій його перебігу та очікуваних результатів; манера поведінки упродовж суперечки – визначені дії сторін, які можна систематизувати за такими напрямками: уникнення та запобігання конфлікту, розпалювання протистояння; створення передумов для різних поступків з метою згладжування суперечки, досягнення компромісів та раціональних рішень у процесі конфліктів, започаткування співпраці та уможливлення досягнення спільних цілей різних сторін конфлікту.

Базовою причиною конфліктів є необхідність поділу ресурсів, які завжди обмежені. Крім того, до основних причин виникнення конфліктів у фінансовій сфері належать такі: несправедливий розподіл активів; формування неефективних органів, які проводять розподіл дефіцитних ресурсів; постійна ситуація існування вибору між власними інтересами та виконанням умов контрактів сторонами у сучасній господарській системі ринкового типу.

Водночас, різноманіття причин фінансових конфліктів значною мірою залежить від форми власності та організаційно-правової форми суб'єкта підприємництва. Зокрема, причиною множинності фінансових конфліктів а

акціонерних відносинах є, перш за все, особливості організації господарювання в акціонерних товариствах, де взаємодіють різні групи учасників – акціонери, менеджери та персонал, що мають різні цілі та різне бачення способів досягнення бажаного результату. Водночас, варто виділити такі основні причини корпоративного конфлікту, що притаманні організаційно-правовій та економічній природі акціонерних товариств (рис. 2):

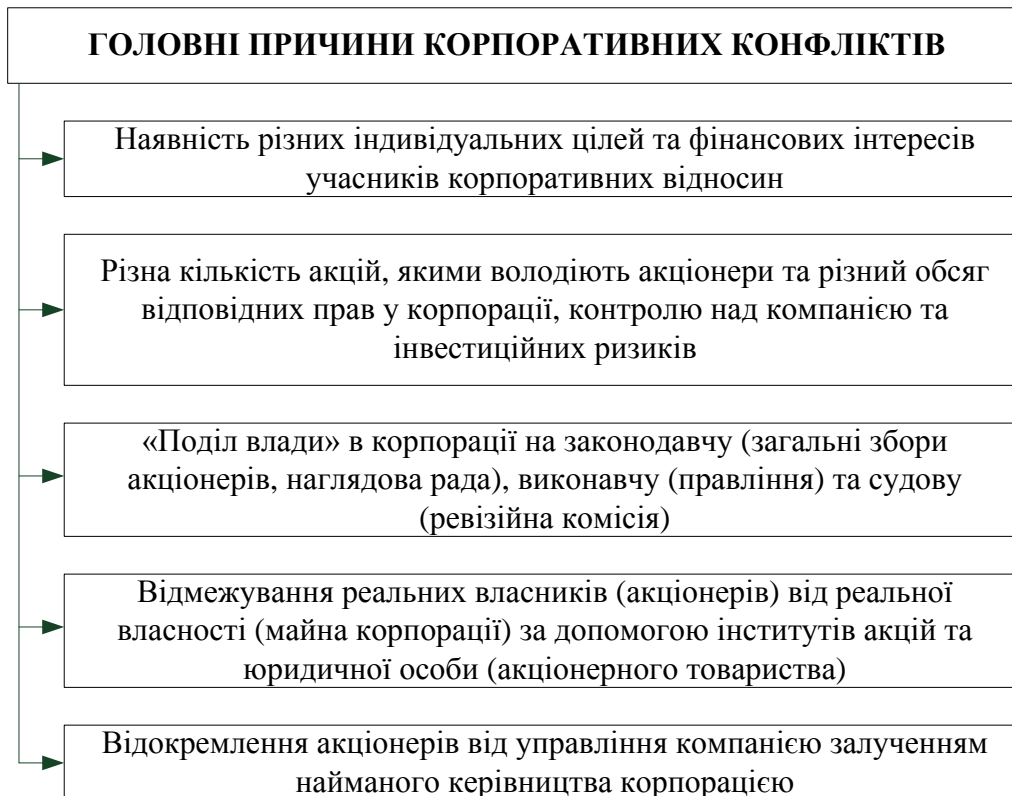

Рисунок 2. Чинники, що визначають появу корпоративних суперечок [6, с. 46]

Основними причинами конфліктів в трудовому колективі корпорації є організаційно-технічні (розподіл ресурсів, незадовільні комунікації, різні цілі тощо) та психологічні (індивідуальні психологічні особливості, соціально-психологічні явища тощо) [7, с. 43].

Фінансові конфлікти завдають власникам і державі великого матеріального та морального збитку. Це і зниження міжнародних рейтингів України, і скорочення обсягів зовнішніх інвестицій, і зменшення обсягів виробництва, а в багатьох випадках – банкрутство підприємства [6, с. 45].

Водночас на думку відомого вченого основоположника конфліктології Г.Зіммеля, конфлікт є комплексною подією, за допомогою якого суспільство пришвидшує темпи розвитку. Вчений вважав конфлікти інструментом досягнення істини, оскільки у процесі суперечок відбувається рух до оптимального вибору та ухвалення ефективніших рішень.

Висновки. Погоджуючись із твердженням Г. Зіммеля, вважаємо, що підтримання на належному рівні фінансової безпеки акціонерних товариств та подальший їх розвиток зумовлює гостру потребу розроблення системи заходів із запобігання потенційним конфліктам, а також якнайшвидшого вирішення наявних конфліктів. На рівні суб'єктів господарювання необхідно, перш за все, підвищувати рівень корпоративної культури, створювати ефективні організаційні структури, приділяти більше уваги компетенції та мотивації працівників. На державному рівні дуже важливим є ухвалення досконалих законодавчих актів, які б регулювали ці питання і запобігали виникненню конфліктних ситуацій в організаціях [6, с. 46]. Лише реалізація комплексу заходів як на рівні держави, так і на рівні ділових одиниць дасть змогу ефективно протидіяти виникненню та поширенню фінансових конфліктів в діяльності компаній, попереджувати матеріальні та репутаційні збитки та забезпечувати подальший розвиток.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Березовська Л.І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник /Л.І.Березовська, О.С.Юрков. - Мукачево: МДУ, 2016. - 201 с.
2. Кавиліна Г. К. Конфліктологія: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 153 с.
3. Біляк Ю. В. Сучасні концепції дослідження конфліктів інтересів / Ю. В. Біляк // Економіка та держава. - 2020. - № 9. - С. 80-85
4. Ліщинський М. П. Сутність та причини корпоративних конфліктів в аграрних корпоративних структурах. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. 2012. № 177. Ч. 4: Економіка. аграрний менеджмент, бізнес. С. 20-25.

5. Гаврилко, П. П. Корпоративні відносини в банківському секторі : фінансові механізми та маркетингові стратегії : моногр. / П. П. Гаврилко, М. О. Кужелев, І. Г. Брітченко. – Рівне- Новий Сонч: Волин. обереги, 2016. – 228 с.
6. Крупка М. І., Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів господарювання. Підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 320 с.
7. Погореленко А. К. Корпоративні конфлікти: зміст та особливості розв'язання // Соціальна економіка. 2019. № 57 (57). С. 39 – 48.

Abliiaiev Emin

Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine)

Scientific advisor:

Yastrubetska Lesya

Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine)

ESSENCE & CAUSES OF FINANCIAL CONFLICTS IN ACTIVITIES OF COMPANIES

***Abstract:** the essence of a number of concepts of the categories of financial security of business entities, in particular "conflict", "conflict of interests", "corporate conflict" and "financial conflict", was studied. The components of financial conflicts and the key causes and consequences of their occurrence in the activities of companies are characterized, as well as measures to prevent their occurrence are proposed.*

***Keywords:** conflict, conflict of interest, financial conflict, corporate conflict, corporate relations, financial security.*

УДК 331

Богданова Софія Анатоліївна

студентка кафедри аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Станіна Ольга Дмитрівна

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

***Анотація:** в роботі розглядається питання прийняття управлінського рішення в області пошуку персоналу на підприємства. Для розв'язку задачі використано метод аналізу ієрархій, запропонований Т. Л. Сааті. Використання цього методу дозволило виявити пріоритети та визначитись з найкращим претендентом на посаду керівника.*

***Ключові слова:** метод аналізу ієрархій, прийняття управлінських рішень, пошук персоналу, пріоритети.*

Сьогодні більшість підприємств, з якими має справу сучасний менеджер, представляють собою досить складні та комплексні організації. Управління такими організаціями вимагає від менеджера неабияких здібностей та кваліфікацій задля прийняття швидких та правильних рішень. Особливо ускладнюється ситуація у тому випадку, коли таке рішення вимагає врахування одразу декількох різнонаправлених факторів: наприклад, необхідно отримати

максимальний прибуток за умови зниження собівартості та збереження якості продукції на тому ж рівні.

З точки зору теорії прийняття рішень, такі задачі називаються ще багатокритеріальними, тобто такими, де існує необхідність в оптимізації одразу декількох процесів, які в свою чергу конфліктують між собою.

Однім з методів, які можна використовувати для такого виду задач, є метод аналізу ієрархій (МАІ) [1]. МАІ – це структурований метод організації та аналізу складних рішень, заснований на математиці та психології. Його ідея полягає в тому, щоб поділити проблему на невеликі підзадачі та порівняти експертні оцінки для кожного з запропонованих варіантів.

Цей метод дозволяє групі людей взаємодіяти у вирішенні певної проблеми, модифікувати свої судження і в результаті – об'єднати групові думки відповідно до основних критеріїв.

В роботі була розглянута наступна задача. Підприємство розширює свій штат, і одна з вакансій, яку необхідно заповнити, – це вакансія керівника проекту. Менеджером з персоналу було обрано декілька претендентів, кожен з яких має свої переваги та недоліки.

Існує ряд вимог для претендента на таку вакансію: досвід роботи, знання іноземної мови, коефіцієнт інтелекту, м'які навички, освіта, перспективність працівника, професіональні навички та соціальний інтелект.

У наведеній таблиці (рис.1) вказані критерії та показники кожного з претендентів зазначеним вимогам, відповідно до того, як їх оцінили експерти.

Ця задача була вирішена за допомогою методу аналізу ієрархій, методика застосування якого докладно розписано в [2]. В результаті розв'язку були отримані наступні результати. Найбільш вагомим критерієм, з точки зору експертів та керівника, є професійні навички претендента, адже саме цей критерій має найбільшу вагу – 28%. Важливе місце серед всього іншого також займають такі критерії, як досвід роботи (17%), м'які навички (16%) та знання

іноземної мови (14%). В той же час такі критерії, як IQ (6%) та соціальний інтелект (5%), майже не впливають на вибір претендента.

Претенденти	Знання іноземної мови	Досвід роботи	освіта	професійні навички	м'які навички	IQ	SI	Перспективність
Умовна позначка	ЗМ	ДР	ОС	ПН	МН	IQ	EQ	П
1	A2	20	середня	високий	низький	118	низький	2
2	A2	18	вища	високий	середній	110	високий	2
3	B1	10	вища	вище середнього	середній	120	низький	3
4	C	10	вища	середній	високий	125	середній	2
5	B2	5	студент	низький	високий	115	низький	4

Рисунок 1. Критерії та показники

Зведення даних вагових та невагових значень для претендентів за усіма параметрами дозволило скласти рейтинг претендентів. Так, згідно з отриманими результатами, найбільш доцільним буде взяти на вільну вакансію претендента під номером 2, який набрав 25%. Непоганий результат (23%) також показав претендент номер 1, який теж може бути обраний в якості претендента на вакантну посаду. Найбільш небажанішим же є претендент номер 5, який набрав всього 14% та знаходиться в самому низу рейтингу.

Таким чином, симбіоз людської інтуїції та математичних методів, таких як матриці порівнянь, дає можливість в повній мірі проаналізувати як критерії, так і альтернативи задачі, вибираючи найкраще рішення. Універсальність представленого методу забезпечує йому самому доволі великий потенціал для використання в найрізноманітніших областях людської діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Saaty T.L. The analytic hierarchy process. N.-Y.: McGraw Hill, 1980. 288 p.

2. Панкратова Н.Д. Моделі і методи аналізу ієрархій: Теорія. / Панкратова Н.Д., Недашківська Н.І. // Застосування: Навчальний посібник з грифом МОНУ. –К: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2010. –371 с

Bohdanova Sofia Anatoliivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Stanina Olha Dmytrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**MANAGEMENT DECISION MAKING USING
THE ANALYTIC HIERARCHY PROCESS**

***Abstract:** the paper considers the issue of making a management decision in the field of recruitment for enterprises. To solve the problem, the analytic hierarchy process proposed by Thomas L. Saaty was used. Using this method made it possible to identify priorities and determine the best candidate for the position of manager.*

***Keywords:** analytic hierarchy process, making managerial decisions, searching for personnel, priorities.*

ЛІТЕРАТУРА ТА ЛІНГВІСТИКА (LITERATURE & LINGUISTICS)

УДК 1

Вовкогон Яна Григорівна

магістрантка 2-го курсу факультету філології,

історії та політико-юридичних наук

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

(Ніжин, Україна)

СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В ІДІОЛЕКТІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО

***Анотація:** стаття присвячена дослідженню термінологічної лексики в ідіолекті видатного Павла Загребельного. У статті проаналізовано та визначено стилістичний потенціал термінів на прикладі творів П. Загребельного.*

***Ключові слова:** терміни, термінологічна лексика, ідіолект, стилістичний потенціал, П. Загребельний.*

Встановлення та аналіз стилістичного потенціалу термінологічної лексики літературних творів, усе ширше привертає увагу видатних науковців, переважна більшість з яких вважає, що без аналізу стилістичного потенціалу термінологічної лексики справжнє розуміння та вивчення творів і їх сутності, просто неможливе.

Аналізування та дослідження особливостей творчості видатного П. Загребельного виступає однією із найважливіших проблематик сучасної філології, адже про це свідчать численні праці та доробки видатних літературознавців сучасності. Особливості термінологічної лексики в ідіолекті П. Загребельного позначені умінням вводити у художній текст терміни, які повною мірою вписуються в сюжет твору, тим самим індивідуально реалізують творчі задуми.

Проблематику аналізу стилістичного потенціалу термінологічної лексики в ідіолекті видатного П. Загребельного вивчали та досліджували такі провідні дослідники, вчені та літературознавці, як Р. Таїч, Ю. Карпенко, Л. Белей, Р. Шотова- Ніколенко, . Селіверстова, С. Гавор, Т. Гриценко, М. Мельник, А. Вегеш, Т. Крупеньова, А. Гурський, Л. Шестопалова, В. Калінкін, Б. Бірус, Т. Наумова, М. Альтман, Л. Кричун, Л. Колоколова, А. Вільконь, Г. Лукаш, М. Кнапова та багато інших.

Склад, функції, прийоми введення термінологічної лексики в твори є певною мірою показовими для мови сучасної художньої літератури загалом і визначають тенденції розвитку художнього стилю на сучасному етапі; водночас вони характеризують індивідуальний стиль письменника. Стилістичні, експресивні функції термінологічної лексики, введення її в текст, поєднання з іншими лексичними групами відтворюють стилістичну манеру письменника [1, с. 56].

Варто зазначити, як термінологічний засіб особливого роду слід використовувати літературознавчу термінологію як таку, що обслуговує науковий погляд на світ художніх образів. Такий погляд зумовлений тим, що наука про літературу є одним із стовпів гуманітаристики, в її основі лежить специфічне розуміння дійсності, іноді навіть за допомогою вивчення світу фантастичного, ірреального.

Однією з виразних прикмет мовного розвитку в епоху науково-технічної революції виступає взаємодія й взаємопроникнення різних стилів. Тісні зв'язки наукового і художньо-белетристичного стилів характеризують мовний стиль роману П. Загребельного «Розгін».

Проаналізовано, що вживання термінологічної лексики у романі обумовлене не тільки темою твору, адже у такому випадку термінологія могла б вважатися, механічно обов'язковим засобом створення специфічного «наукового» колориту та була би використаною в якості засобу орнаментального зображення. Набуваючи самостійного значення, терміни

стають однією з найактивніших складових частин лексики художнього мовлення, однією з стильових доміант контексту художнього твору [3, с. 17].

Стилістичний потенціал термінологічної лексики – науково-технічної й загальнонаукової – з іншими лексичними складовими досягається, наприклад, у синонімічних рядах, мовних або контекстуальних: «Тепер... підсовував йому [Карналеві] людей Кучмієнко і вже добирав точнісінько таких, як сам: знівельованих, зоднаковілих»; «Говорити треба не про холод науки, безпочуттєвість, раціоналізм техніки, а передовсім про безособовість, ірраціоналізм того суспільства, в якому порвалися всі зв'язки між самим суспільством і людською особою»; «Чи можна замінити велич, яка скупчується, акумулюється в одній лиш людині, величчю загальною, приступною, безмірно щедрою?»; «Ущільнюєш, сконденсовуєш, спресовуєш свій час, підкоряєш його собі, скидаєш із себе неволю невпорядкованості і знову дихаєш свободою, але якогось ніби вищого порядку, позбавленою невідомих обмежень і вимушених заборон»; час «переробляється, перетворюється, конденсується, переганяється через наші машини» [2, с. 40-41].

Уживаючись у синонімічних рядах творчості П. Загребельного, терміни не втрачають загального значення, сприяють багатоаспектності образу, його різноманітності, підкреслюють відтінки значення, зазначаючи контекстуальних змін. Іноді в один синонімічний ряд вводяться терміни, які лише приблизно можна назвати синонімами у відповідному контексті, коли кожен із рядкових компонентів ніби втягує термін у свою семантику, що водночас розширює його значення [4 с. 118].

Отже, варто встановити, що термінологія в художньому мовленні зазнає значних змін, випадаючи з лексичного ладу відповідної галузі науки, метафорично переосмислюючись. У ідіолекті П. Загребельного вона виступає однією зі стильових доміант, включається в текст з метою вираження словесної

картини, активізується як важливий компонент системи образних засобів в загальному його розумінні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Белей Л. О. Нова українська літературно-художня антропоніміка: проблеми теорії та історії / Л. О. Белей. – Ужгород, 2002. – 176 с.
2. Загребельний П. А. Роксолана: роман / П. А. Загребельний. – Х. : Фоліо, 2006. – 685 с.
3. Загребельний П.А. Я, Богдан (сповідь у славі): [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php>
4. Карпенко О. Ю. Про літературну термінологію та її функціональне навантаження / О. Ю. Карпенко // Записки з ономастики : збірник наукових праць. – Одеса : Астропринт, 2030. – Вип. 4. – С. 110-124.

Vovkohon Yana Hryhorivna

2nd year graduate student of the Faculty of Philology,
history and political and legal sciences
Mykola Gogol Nizhyn State University
(Nizhyn, Ukraine)

STYLISTIC POTENTIAL OF TERMINOLOGY VOCABULARY IN IDIOLECT OF PAVEL ZAGREBELNY

***Abstract:** the article is devoted to the study of the terminological vocabulary in the idiolect of the outstanding Pavel Zagrebelny. The article analyzes and defines the stylistic potential of the terms on the example of the works of P. Zagrebelny.*

***Keywords:** terms, terminological vocabulary, idiolect, stylistic potential, Pavel Zagrebelny.*

УДК 82

Трохимчук Микола Валентинович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

філологічного факультету

Житомирський державний університет І.І. Франка

(Житомир, Україна)

Науковий керівник:

Тараба Ірина Олександрівна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри германської філології та зарубіжної літератури

Житомирський державний університет І.І. Франка

(Житомир, Україна)

**ЛІТЕРАТУРНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-КРИТИЧНОЇ
ДРАМИ Б. БРЕХТА «ТРИГРОШОВА ОПЕРА»
КРІЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ**

Анотація: в роботі розкрито та проаналізувано основні мотиви та інтенції використання історичного матеріалу на основі соціально-критичної драми Б. Брехта «Тригрошова опера».

Ключові слова: історичний матеріал, драма, специфіка, критика.

Варто почати з того, що сюжет п'єси «Тригрошова опера» має певний історичний фон. У XVIII столітті в Лондоні існувала добре організована банда злочинців, лідером якої був Джонатан Дикий. Ця група була кілька осередків, один з них займався крадіжкою та розбоєм, інший – займався викупом жертв. Завданням третього осередку була підтримка зв'язків з поліцією та постачання спільників. Джонатан Дикий був страчений в 1725 році в Лондоні. Головний

герой «Тригрошової опери» Джонатан Піч є практично абсолютною копією реально існуючого у 18 столітті Джонатана Дикого. Даний факт є беззаперечним підтвердженням використання Б. Брехтом історичного матеріалу для написання своєї п'єси [33].

«Тригрошова опера» Брехта — це переробка п'єси англійського драматурга XVIII в. Гея «Опера бідних». Опера, дія якої відбувається в вікторіанській Англії, містить марксистську критику капіталістичного світу [2; 2; 3].

Дія відбувається в Лондоні в районі Сохо. Місцевий бандит Меккі-Ніж, неофіційний, але справжній господар району, одружується на красуні Поллі Пічем, батько якої теж місцевий авторитет, але на іншому поприщі, він - ватажок лондонських жебраків. Пічем вимагає від поліцейського Брауна зловити бандита Меккі і посадити у в'язницю - він у такому зятя не потребує. Але Поллі не збирається зраджувати кохану і охоче приймає на себе командування бандою, починаючи свою діяльність з того, що бере контроль над місцевим банком. Меккі відданий колишньою коханкою, теж авторитетною особистістю міста, відомої повією на прізвисько Дженні-Малина, і схоплений поліцією. Однак начальник поліції Браун мало стурбований кримінальною обстановкою в місті, він заплутався в одержуваних їм хабарах: одні платять за те, щоб Меккі сидів у в'язниці, інші - за те, щоб був випущений. А між тим ватажок жебраків організовує демонстрацію, що загрожує зірвати призначену коронацію. Весела і смішна плутанина, гармидер, де правлять жебраки і банкіри, поліцейські і бандити, повії і вуличні співаки, насправді є гострою суспільною сатирою.

Написавши драму про буржуазних хижаків на основі реальних історичних фактів, Брехт прагнув пробуджувати своєю творчістю свідомість мас, виховувати в них волю до революційної переробки світу.

Критикуючи недоліки "вищих" верств населення, він пробуджує до дії простий люд, демонструючи життєву реальність [1]:

ПІЧЕМ: Звичайно, я, на жаль, правий:

Людина – зла, а світ скупий.

Всі прагнуть раю на землі,

Але обставини хіба такі?

Ні, обставини якраз не ті.

Твій брат тебе так поважає.

Але, як м'яса двом не вистачає,

Тобі б у пику зразу зацідив,

Хоч бути вірним всяк хотів.

Тебе дружина поважає.

Але, як в ліжку їй не вистачає,

Від неї в пику враз схопив,

Хоч бути вдячним всяк хотів!

Твій син тебе так поважає.

Але, як хліба в старості не вистачає,

Тобі б у пику зразу зацідив,

Хоч бути людяним усяк хотів!

Звичайно, я, на жаль, правий:

Людина – зла, а світ скупий.

Були б охоче ми святі,

Але обставини в житті не ті.

Так, тут нічого не поробиш:

І дурість розумом не зробиш!

Саме у таких зонгах, на мою думку, найвлучніше відображається увесь історично-реальний світ, який довелося побачити Брехту та "вкласти у вуста" своїх літературних героїв:

*І шукачі пригод з хоробрим серцем
Спішать життям своїм ризикувати,
Скандальну правду можуть розказати,
Щоб преса мала небиліці з перцем.
Та мерзнуть бідолахи цілий вік
І, обіймаючи холодних дружин,
Гадають, по кому лунає дзвін,
І прогнозують трьохтисячний рік.
Ідеї, кажете? Я вам їх всі віддам!
Приємно жити лиш багатіям!*

Представимо фрагмент, який транслює відношення багатіїв до бідних, голодних людей:

*Шановні, ви вчите нас, як не вмерти
Та не робить гріхів і злодіянь.
Спочатку дайте нам хоч щось пожерти,
А потім переходьте до повчань.
Ви всі, хто любить власне пузо й чесність в нас,
Послухайте мене, хоч я і шваль,
Бо як ти не крути і не верти, та у наш час –
Жратва спочатку, потім лиш мораль.
Спочатку ви дозвольте бідним людям
Узяти з пирога й собі шматочок.*

За сюжетну основу свого твору Брехт взяв комедію англійського драматурга XVIII в. Гея 'Опера жебраків'. Але світ авантюристів, бандитів, повій і жебраків, зображений Брехтом, має не лише англійську специфіку. Структура п'єси багатопланова, гострота сюжетних конфліктів нагадує кризову атмосферу Німеччини часів Веймарської республіки [4]. Ця п'єса витримана у Брехта в композиційних прийомах "епічного театру". Безпосередньо естетичний зміст, укладений в характерах і фабулу, поєднується в ній з зонгами, що несуть теоретичний коментар і спонукають глядача до напруженої роботи думки. У 1933 р. Брехт емігрував з фашистської Німеччини, жив в Австрії, потім у Швейцарії, Франції, Данії, Фінляндії і з 1941 р. - в США. Після другої світової війни його переслідувала в США Комісія з розслідування антиамериканської діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бертольт Брехт. Три епічні драми (Тригрошова опера; Матінка Кураж та її діти; Життя Галілея). Укладач, науковий редактор, передмова та коментарі: Олександр Чирков; Переклад з німецької: М. Л. Ліпісівіцький, С. Ф. Соколовська, В. О. Прищепа; керівник проекту: П. Ю. Саух. Житомир: Полісся, 2010. 293 стор. ISBN 978-966-655-545-1
2. Brecht B. Mahagonny. Songspiel // Bertolt Brecht: Werke. Große Berliner und Frankfurter Ausgabe. Band II. – Berlin und Weimar: Aufbau-Verlag; Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1988. – S. 323 - 331
3. Чирков А. С. Творящая личность. – Житомир: М.А.К., 2001. – 144 с.
4. БрехтБ. Три епічні драми. Укладач О. С. Чирков/За наук. ред. Доктора філологічних наук, проф. О. С. Чиркова –Житомир: "Полісся", 2010. –296 с.

Trokhymchuk Mykola Valentinovych

holder of the second (master's) level of higher education

Faculty of Philology

Zhytomyr State University I.I. Frank

(Zhytomyr, Ukraine)

Scientific advisor:

Taraba Iryna Oleksandrivna

candidate of philological sciences,

Associate Professor of the Department of

German Philology and Foreign Literature

Zhytomyr State University I.I. Frank

(Zhytomyr, Ukraine)

**SOCIAL-CRITICAL LITERARY ANALYSIS
B. BRECHT'S DRAMAS "THREEPENNY OPERA"
THROUGH PRISM OF HISTORICAL MATERIAL**

Abstract: the work reveals and analyzes the main motives and intentions of using historical material based on B. Brecht's socio-critical drama "The Threepenny Opera".

Keywords: historical material, drama, specificity, criticism.